

УДК 658.1:338.43

DOI: 10.32342/2074-5362-2022-1-32-6

О.К. НЕЗГОДА,
*Кандидат економічних наук, доцент
кафедри глобальної економіки
Університету імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро*

О.Б. ТАРНАВСЬКА,
*асистент кафедри філософії та педагогіки
Львівського національного університету ветеринарної
медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОМИСЛОВОГО АУТСОРСИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Промисловий аутсорсинг є ефективним інструментом зростання для малих і середніх підприємств, але в Україні він не поширений. Аутсорсинг, що використовується в багатьох компаніях, специфікований за можливістю зосередитися на основній діяльності підприємства та досягненні конкурентних переваг через зниження витрат. Серед основних причин використання промислового аутсорсингу є підвищення продуктивності, розподіл ризиків, пов'язаних із реалізацією проекту, і здатність збільшити продуктивність виробничих потужностей.

У статті досліджується промисловий аутсорсинг як бізнес-інструмент розвитку малого та середнього бізнесу України у сфері сільського господарства. Встановлено, що основною передумовою застосування аутсорсингу для підприємств є прагнення до оптимізації наявних бізнес-процесів, підвищення конкурентоспроможності та якості за операційною діяльністю компанії та зосередження на власних ресурсах компанії з подальшим перспективним розвитком провідних напрямів компанії.

У даній роботі аналізуються причини зменшення кількості агропромислового обладнання за останні п'ять років. На основі світового досвіду описано економічні та культурні чинники, що перешкоджають залученню зовнішніх операторів для виконання необхідних бізнес-процесів сільськогосподарських підприємств. За підсумками дослідження запропоновано ряд заходів, спрямованих на популяризацію ідеї промислового аутсорсингу серед фермерських господарств та суміжних суб'єктів господарської діяльності; проведено аналіз потенційних постачальників промислового аутсорсингу з подальшим створенням баз даних; описано можливість створення інфраструктури для отримання інформації та взаємодії учасників аутсорсингових процесів із активним залученням профільних підрозділів Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Ключові слова: *аутсорсинг, агропромисловий аутсорсинг, фермерські господарства, агрохолдинги, агропромисловий комплекс.*

Аналіз останніх публікацій з проблеми.

До військового вторгнення Росії Україна займала провідні позиції у світі за наданням аутсорсингових послуг інтелектуального харак-

теру. Стрімкий розвиток господарської діяльності та економіки вимагає від бізнесу прояву гнучкості, нестандартних підходів до вирішення проблем та водночас посилення власної конкурентоспроможності. Одним серед таких інструментів, що може допомогти бізнесу не витрачати власні ресурси та сили на непрофільні напрями бізнес процесів, є аутсорсинг.

У статті пропонується дослідити перспективи впровадження промислового аутсорсингу суб'єктами сільськогосподарської діяльності, адже Україна має значний потенціал у аграрному секторі. Актуальність обраної теми полягає в тому, що промисловий аутсорсинг ми можемо розглядати як конкурентоспроможну модель розвитку підприємства, орієнтуючись не лише на вітчизняний ринок, а й на іноземного замовника.

Основною передумовою застосування аутсорсингу для підприємств є прагнення до оптимізації наявних бізнес-процесів, підвищення конкурентоспроможності та якості за операційною діяльністю компанії та зосередження на власних ресурсах компанії з подальшим перспективним розвитком провідних напрямів компанії.

Аналіз вітчизняної літератури показав, що в Україні існує ряд проблем з розумінням теоретичних аспектів аутсорсингу як такої бізнес моделі, що може використовуватись в аграрній сфері, а також відсутністю правової бази, яка б регламентувала б правові відносини аутсорсингу. Іноземна література висвітлює питання, пов'язані з принципами залучення аутсорсингових компаній, позитивні та негативні аспекти такої форми співпраці. Перспективи розвитку аутсорсингової діяльності описані у працях М. Доннеллана, К. Ендрейда, Г. Кассіді, С. Клементса, Дж. Кросса, Б. П'ячо, Т. Фрідмана, Дж. Хейвуда, Р. Чапена. Питання теоретичного та методологічного аналізу аутсорсингу на українських підприємствах висвітлено багатьма вітчизняними науковцями, зокрема М. Дзюбою, М. Савченко, О. Крупою, О. Манойленко, проте необхідно більш детально досліджувати специфіку використання агропромислового аутсорсингу саме в українських реаліях, здійснюючи теоретичний аналіз можливої імплементації зарубіжного досвіду в роботу українського агропромислового сектору.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Враховуючи тенденції стрімкого розвитку сфери послуг, все більшої популярності набирає інтелектуальний аутсорсинг, а саме: фінансові послуги, інформаційні технології, юридичне забезпечення діяльності; інформаційні системи і керування базами даних, маркетингові дослідження та просування продукту на ринках тощо (рис. 1).

І в той же час в Україні не досить розповсюджене явище промислового аутсорсингу, що призводить до стримування розвитку компаній, які потенційно могли б зайняти відповідну нішу на ринку. Враховуючи величезний потенціал агропромислового комплексу України та наявну ресурсну базу, питання пов'язані з розвитком аутсорсингу в сільському господарстві не вирішені і не досліджені в повній мірі.

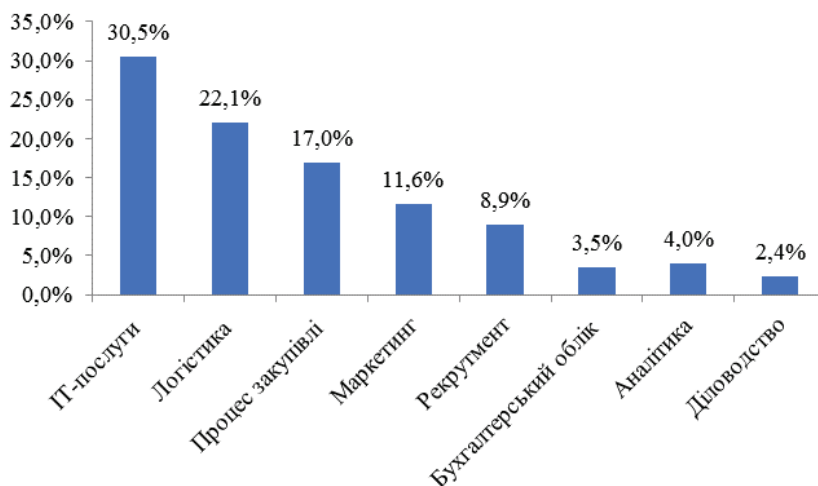

Рис. 1. Попит на інтелектуальний аутсорсинг в Україні за видовою ознакою за 2019 р. [1, с. 205].

Попри те, що структура ринку міжнародного аутсорсингу характеризується диференціацією послуг аутсорсингу, збільшенням обсягу послуг аутсорсингу в певних сегментах ринку, створенням стратегічних альянсів великими компаніями з малими та середніми спеціалізованими ринковими гравцями, переходом від надання послуг аутсорсингу лише великим клієнтам до надання їх малим та середнім підприємствам [1, с. 197], в Україні відсутні поширені практики використання вищезазначених моделей.

Для використання аутсорсингу необхідно враховувати особливості надання промислового аутсорсингу, а саме його територіальну прив'язаність. Як показує міжнародна практика, використання аутсорсингу знижує витрати на виготовлення продукції, сприяє залученню нового технологічного обладнання та інтелектуальних ресурсів до виробництва. Українські агрохолдинги вже активно використовують послуги аутсорсингу для моніторингу та захисту посівів, прогнозування врожаю та винаймання додаткової техніки. В Україні традиційно господарства населення та фермерські господарства виконують весь виробничий ланцюг, покладаючись на власні квазібезкоштовні послуги та наявні потужності. Використання аутсорсингу саме в малих підприємствах поширене більше для залучення робочої сили, короткотермінового винаймання техніки для виконання необхідного процесу та для здійснення логістичних операцій.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є аналіз поточного стану функціонування суб'єктів господарської діяльності у сфері сільськогосподарства, а також дослідження міжнародного досвіду застосування аутсорсингу з можливістю імплементації кращих практик в аграрному бізнесі України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досить складно оцінити наскільки важливим є сільськогосподарський сектор для України в структурі національної економіки. З огляду на колосальний потенціал та наявні ресурси Україну дійсно можна назвати житницею Європи. Доля агропромислового сектору в структурі ВВП (з урахуванням рибальства та лісництва) складає приблизно 10%. У сільському господарстві зайнято близько 22% робочої сили, і 1/3 населення України проживає в сільській місцевості. Агропромисловий сектор має вирішальне значення для торгового балансу країни. Частка експорту агропродовольчих товарів у загальному обсязі експорту зросла з 11% у 2001 році до приблизно 40% у 2019 році [2, с. 4]. Основними суб'єктами господарювання агропромислового сектору є фермерські господарства, кооперативи, агрохолдинги і господарства населення.

Згідно ст. 55 Господарського Кодексу України, суб'єкти господарювання залежно від кількості працівників та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть відноситися до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва [3].

Класифікуючи малі фермерські господарства, умовно ми розділяємо такі господарства на фермерські господарства, сімейні фермерські господарства, особисті сімейні господарства (одноосібні) та інші комерційні фермерські господарства. Малі (сімейні) ферми становлять 98% (або 475 мільйонів) усіх фермерських господарств у світі і принаймні 53% сільськогосподарських угідь, що виробляють щонайменше 53% продовольства у світі. Малі фермерські господарства зарекомендували себе досить добре як ефективний інструмент у зниженні бідності та голоду та підвищенні рівня життя у сільській місцевості. Під сільським господарством ми розуміємо провідну галузь виробничої сфери, що займається вирощуванням сільськогосподарських культур і розведенням тварин (рослинництвом та тваринництвом).

На рис. 2 наведена питома вага виготовленої продукції сільського господарства за категоріями господарств.

Рис. 2. Продукція сільського господарства за категоріями господарства (питома вага) в період з 2010 по 2020 рр. (складено авторами на основі [4])

Згідно рис.2 основною продукцією підприємств сільського господарства є вирощування зернових культур, технічних, кормових, овочевих, картоплі, плодкових та ягідних культур, винограду. Враховуючи ситуацію у рослинництві найбільший комерційний інтерес становлять серед зернових культур: пшениця, ячмінь, кукурудза на зерно, жито та гречка. У структурі технічних культур: олійні культури, ріпак, соняшник, соя, буряк цукровий. На рис. 3 наведений структурний розподіл продуктів рослинництва за питомою вагою виготовленої рослинної продукції в період з 2015 по 2019 рр.

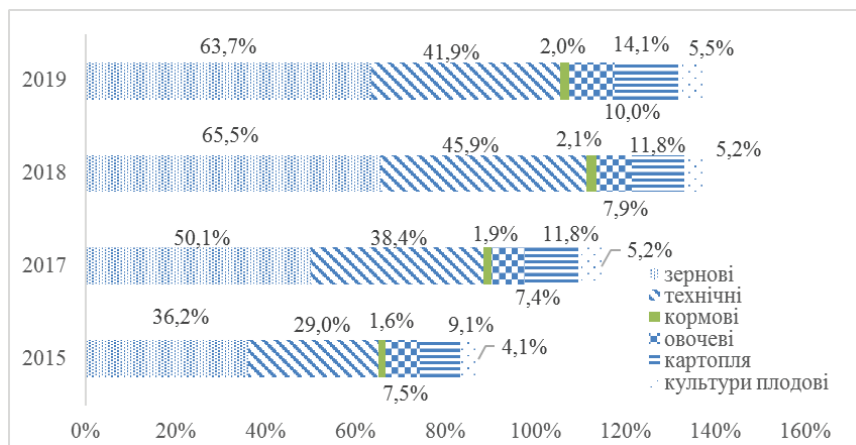
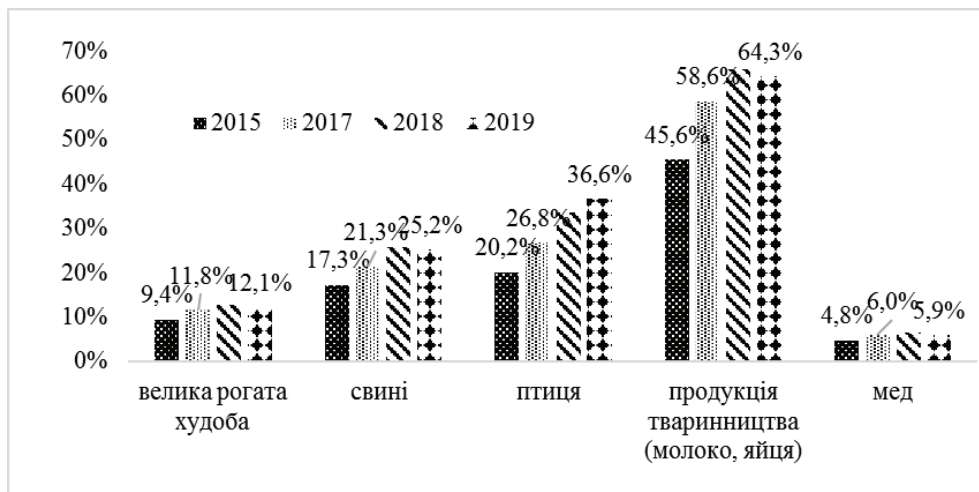

Рис. 3. Питома вага продуктів рослинництва за видовою ознакою за період з 2015-2019 рр. (складено авторами за [4])

На частку фермерських господарств припадає близько 50% виробництва від загальної продукції сільського господарства, у тому числі 9% на юридично зареєстровані індивідуальні фермерські господарства і 41,5% на фізичні особи – фермерські господарства. Іншу половину продукції виробляють корпоративні господарства, у тому числі агрохолдинги.

Господарства населення переважають у виробництві продукції тваринництва, тобто 78% у сирому молоці, 74% у яловичині та телятині, 35% у свинині та 17% у виробництві птиці. Домогосподарства також переважають у виробництві картоплі, овочів та фруктів, тобто близько 99% запасів картоплі, понад 89% овочів, близько 20% насіння соняшнику і більше 25% зерна [2, с.5]. Рис. 4 демонструє питому вагу продуктів тваринництва за видовою ознакою в період з 2015-2019 рр. Основними продуктами тваринництва в структурі виробництва підприємств, як видно з рис.4, є велика рогата худоба, свині, птиця, вівці та кози тощо.

Аналізуючі наявні статистичні дані, на жаль, ми можемо констатувати той факт, що фермерські господарства в основному зосереджують свою увагу на створенні продукту з низькою доданою вартістю. Саме тому і виникає гостра необхідність переглянути наявні бізнес-моделі підприємств та розглянути доцільність підвищення власної конкурентоспроможності за рахунок використання аутсорсингу певних бізнес-процесів з огляду на специфіку виробництва фермерського господарства.

Рис. 4. Питома вага продуктів тваринництва за видовою ознакою в період з 2015-2019 рр.(складено авторами за [4])

Про актуальність дослідження свідчить і загострення світової проблеми продовольчої безпеки населення, оскільки Україна продовжує залишатися основним постачальником сільськогосподарської продукції Європи, постачаючи переважно сировину. Саме тому, на нашу думку, підприємства повинні намагатися збільшувати додану вартість власної продукції, адже це призведе до отримання довготермінового сталого прибутку, підвищення конкурентоспроможності, та збільшення вартості компанії.

Досліджуючи аутсорсинг як інструмент стратегічного розвитку, ми розглядаємо управлінську стратегію, що реалізується в процесі делегування робіт сторонньому виконавцю. Аутсорсинг відбувається тоді, коли суб'єкт господарської діяльності купує продукцію чи послуги у стороннього постачальника, тим самим не використовуючи власні потужності. Аутсорсинг заснований на принципах розподілу праці, метою яких є вибудовування стійких бізнес-процесів, підвищення ефективності та зниження витрат [1, с. 230].

Саме базові принципи, що лежать в основі поділу праці, сприяли розвитку аутсорсингу. Делегування певних процесів та виконання певних функцій зовнішнім оператором може відбуватись у різних формах та обсягах. В Україні послуги аутсорсингу законодавчо не регулюються, лише визначаються Національним класифікатором України “Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010” як “угода, згідно з якою замовник доручає підряднику виконати певні завдання, зокрема, частину виробничого процесу або повний виробничий процес, надання послуг щодо підбирання персоналу допоміжних функцій” [5].

Існують різні позиції науковців стосовно залучення аутсорсингових компаній для виробництва агропромислової продукції. М. Савченко та О. Крупа вказують на неприпустимість передачі зовнішньому оператору виконання “частини безперервного ланцюжка основного бізнес-процесу або

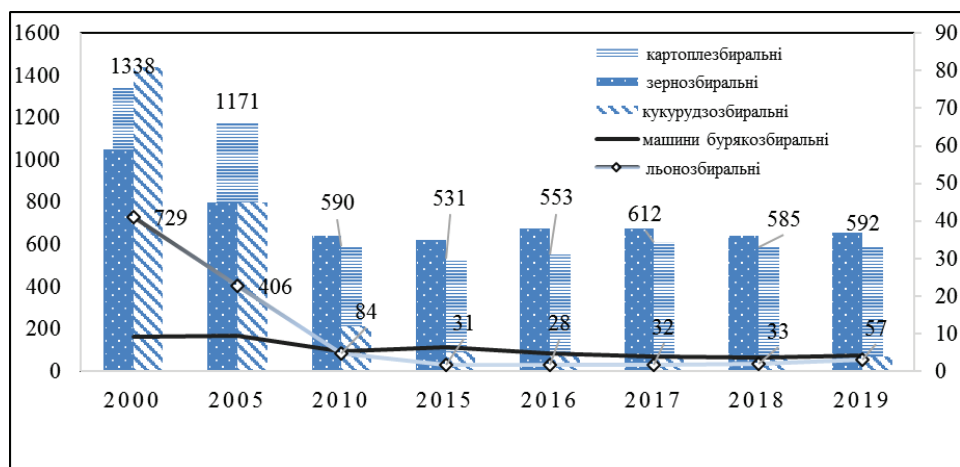
цілком будь-який допоміжний процес, що забезпечує виробничий цикл”, обґрунтовуючи це ризиком порушенням термінів чи неналежною якістю виконання переданого процесу, що зруйнує цілий ланцюг виробничого процесу [6].

Безумовно, використання аутсорсингу, це певна втрата контролю над виконанням переданого процесу, що й стає одним із чинників, які стримують використання аутсорсингу в Україні. Проте, агропромислове виробництво – це складна система виготовлення кінцевого продукту, що включає використання спеціального технічного оснащення та послуг інформаційних, економічних, маркетингових, логістичних тощо. Якісне та вчасне виконання всіх етапів виготовлення продукції, описане в технологічній карті, є критично важливим для кінцевого результату, однак не всі підприємства, зокрема, малі фермерські господарства, мають власні необхідні технічні чи інтелектуальні ресурси. На противагу цій позиції, О. Гейко стверджує, що на аутсорсинг можуть бути передані як непрофільні процеси, так і профільні процеси [7, с. 75]

Приймаючи рішення про використання аутсорсингу, підприємство орієнтується на підвищення якості продукції без збільшення витрат, на зниження виробничих витрат зі збереженням кінцевої якості продукції, на мінімізацію витрат на інвестиції, переведення постійної вартості у змінну вартість, можливість використання сучасних технологій [8, с.59].

З огляду на світовий досвід у Великій Британії практика залучення аутсорсингових компаній поширюється в сфері сільського господарства. Також простежується специфіка використання аутсорсингових послуг, що залежить від розміру підприємства. Великі господарства більше зосереджені на високоспеціалізованих послугах, таких як обприскування, осушення та живлення, тоді як для малих фермерських господарств більш привабливим для залучення аутсорсингу є менш спеціалізовані завдання, такі як збирання врожаю, посів та оранка, тимчасове наймання працівників [9, с.30]. Причиною цього є процес утримання штатних працівників протягом року, що призводить до збільшення постійної вартості продукції, а залучення працівників на умовах контракту є економічно ефективнішим для малих за розміром підприємств. Для малих фермерських господарств необхідні значні інвестиції для купівлі та утримання необхідної техніки, що є нерентабельним. Великі господарства можуть використовувати власну техніку та надавати послуги іншим господарствам, тому послуги підряду, як правило, використовуються більш інтенсивно на малих, ніж на великих господарствах. Зважаючи на високу трудомісткість процесів виробництва у сфері рослинництва та тваринництва, суб'єкти господарської діяльності, зазвичай, використовують сільськогосподарську техніку (рис.5).

Сучасні сільськогосподарські машини характеризуються високою продуктивністю, що перевищує можливі обсяги роботи в малих, а подекуди й середніх фермерських господарствах. Можливо, висока продуктивність сучасної техніки і пояснює суттєве скорочення сільськогосподарської техніки в підприємствах населення при збільшенні зібраної та виготовленої продукції рослинництва та тваринництва.

Рис.5. Облік сільськогосподарської техніки (комбайнів, одн.) підприємств у розрахунку на 1000 га посівної площі, в період з 2000-2019 рр.

Варто відзначити, що сільськогосподарська техніка є дорогавартісним активом, а з урахуванням витрат на її утримання, технічний огляд, амортизацію виникає потреба у збільшенні кінцевої вартості продукції. Фермери змушені шукати способи використання необхідної техніки, не купуючи її, тому фермери можуть домовлятися про створення машинного рингу [7, с.78]. Комунікація може відбуватись “напрямую” між фермерами, або через диспетчера, якому власники технічних засобів повідомляють про наявність машин та час, у який вони можуть виконувати необхідну роботу. Створення машинного рингу має безумовні переваги, фермерам не має потреби мати повний набір власної дорогавартісної техніки, проте створення машинного рингу може відбуватись лише за добровільної згоди між фермерськими господарствами.

Подібний досвід виробничого аутсорсингу використовують у Швеції, де зайнято приблизно 25% фермерських господарств, ця форма організації обміну виробничими послугами між підприємствами називається “машинні списки”. У Франції схожі за функціональністю об’єднання є нормативно регульованими асоціаціями. Фермери вносять 1-2 % від вартості машини, що йдуть на компенсацію інформаційно-організаційних витрат [7, с. 78]. В Україні, на жаль, така взаємовигідна форма об’єднань відсутня.

У Нідерландах послуги аутсорсингу в сфері сільського господарства вважаються досить розвиненими. Перше місце за зайнятістю сільського населення займає садівництво, на другому – аутсорсинг [8, с.61]. Таким чином вирішується питання необхідного людського капіталу на фермерських господарствах та зайнятості сільського населення. Вирішальним чинником, який визначає, чи буде ферма укласти контракт про аутсорсинг, є наявність необхідної робочої сили в сім’ї. Якщо сімейна праця є доволі доступна та наявна в необхідній кількості, то фермери не замовляють аутсорсингові послуги; там, де сімейної робочої сили недостатньо, залучаються зовнішні

людські ресурси для виконання певних операцій. Специфіка сезонності сільськогосподарства також великою мірою впливає на використання аутсорсингу лише на короткотермінові періоди.

Досить цікавим є підхід уряду Японії щодо застосування аутсорсингу в сільському господарстві. Через скорочення чисельності сільського населення в певних регіонах Японії уряд запропонував створення організацій, що виконуватимуть послуги аутсорсингу в сільському господарстві. Таку ініціативу активно підтримують малі і середні підприємства, а також і великі, для яких це спосіб розширення своєї діяльності. Впровадження таких послуг є необхідним для збереження молочного скотарства та високогірного землеробства, наприклад, в префектурі Хоккайдо [10, с.142].

Організація процесу надання аутсорсингових послуг може відбуватись на основі взаємодомовленостей між гравцями ринку як у випадку створення "машинних листів" у Швеції чи асоціацій обміну технікою у Франції, або ж держава може сприяти збереженню та розвитку, в першу чергу, малих та середніх підприємств через створення організацій, що надаватимуть послуги виробничого аутсорсингу в необхідних сферах виробництва.

Висновки. Залучення послуг аутсорсингової компанії з огляду на міжнародний досвід можливе для різних виробничих процесів. Важливу роль, у випадку надання чи споживання аутсорсингових послуг, відіграють культурні чинники, традиції ведення фермерського господарства в різних країнах світу, якість та вартість надання аутсорсингових послуг у певній країні. На жаль, в Україні повністю відсутні статистичні дані щодо використання послуг аутсорсингу в сільському господарстві, тому досить складно здійснити статистичний аналіз поточної ситуації діяльності фермерських господарств, які потенційно можуть потребувати такого роду послуг чи, навпаки, стати постачальником.

Під час спаду економіки багато компаній шукають можливості збільшення конкурентоспроможності на ринку за рахунок зменшення витрат на додану вартість продукту, цього можна досягти, використовуючи аутсорсинг. У періоди економічної кризи можливе збільшення кількості компаній, що надаватимуть послуги за принципом аутсорсингу. Виграючи на масштабах виробництва, аутсорсингові компанії можуть запропонувати підприємствам виконання певних функцій більш технологічно та з нижчою вартістю.

У результаті дослідження пропонується: здійснити ряд заходів спрямованих на популяризацію ідеї промислового аутсорсингу серед фермерських господарств та суміжних суб'єктів господарської діяльності; провести аналіз потенційних постачальників промислового аутсорсингу з подальшим створенням бази даних; розглянути можливість створення інфраструктури для отримання інформації та взаємодії учасників аутсорсингових процесів із активним залученням профільних підрозділів Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Список використаної літератури

1. Котко О.К. Міжнародний аутсорсинг і його роль у національній економіці. Національні економіки у глобальному світі: монографія [Електронне видання] / за ред. доктора економічних наук, професора А.О. Задої. - Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. – 299 с.

2. Nivievskiy O., Iavorskiy P., Donchenko O. Assessing the role of small farmers and households in agriculture and the rural economy and measures to support their sustainable development: аналітична записка/ Nivievskiy O., Iavorskiy P., Donchenko O.- Kyiv: KSE, 2021. - 68 с.

3. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV : станом на 27 трав. 2022 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 14.06.2022).

4. Сільське господарство України : статистичний збірник за 2020 рік / ред. О.М. Прокопенко. Київ : Державна служба статистики України, 2021. 232 с.

5. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 : Наказ, Класифікатор від 11.10.2010 р. № 457 : станом на 24 лют. 2020 р.

6. Савченко М. Аутсорсинг бізнес-процесів в системі управління вартістю корпоративного сектору економіки [Електронний ресурс] / Марина Савченко, Олександр Крупа // Електронне наукове фахове видання «Адаптивне управління: теорія і практика». – 2021. – Т. 12, № 24. – Режим доступу: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-12\(24\)-02](https://doi.org/10.33296/2707-0654-12(24)-02) (дата звернення: 14.06.2022).

7. Гейко О. Аутсорсинг у сільському господарстві провідних країн світу – досвід для України [Електронний ресурс] / О. Гейко // Агросвіт. – 2021. – Т. 3. – С. 75–80. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.3.75> (дата звернення: 14.06.2022).

8. Коверга С. Засоби аутсорсингу на підприємствах агропромислового бізнесу: досвід та перспективи використання [Електронний ресурс] / С. Коверга, М. Дзюба // Причорноморські економічні студії. – 2021. – № 64. – С. 58–63. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32843/bses.64-10> (дата звернення: 14.06.2022).

9. Igata M. Agricultural outsourcing: A comparison between the Netherlands and Japan [Electronic resource] / Masayo Igata, Astrid Hendriksen, Wim Heijman // Applied Studies in Agribusiness and Commerce. – 2008. – Vol. 2, no. 1-2. – P. 29–33. – Режим доступу: <https://doi.org/10.19041/apstract/2008/1-2/4> (дата звернення: 16.06.2022).

10. Дзюба М. О. Практичні аспекти використання аутсорсингу на підприємствах аграрного бізнесу / М. О. Дзюба // Бізнес Інформ. – 2020. – 8 (511). – С. 140–145. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-8-140-145> (дата звернення: 14.06.2022).

References

1. Kotko O. (2021). Mizhnarodnyj autsorsyng i jogo rol' u nacional'nij ekonomici. Nacional'ni ekonomiky u global'nomu sviti. Dnipro, Universytet imeni Al'freda Nobelja, 299 p.

2. Nivievskiy O., Iavorskiy P., Donchenko O. (2021). Assessing the role of small farmers and households in agriculture and the rural economy and measures to support their sustainable development. Kyiv, KSE, 68 p.

3. Verkhovna Rada of Ukraine. (2003). The Commercial Code of Ukraine. available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/436-15#Text> (Accessed 14 June 2022).

4. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2021). Silske gospodarstvo Ukrainy: statystychnyi zbirnyk [Agriculture of Ukraine: statistical yearbook], Kyiv : Informatsiino-analitychne ahentstvo.

5. Derzhavnyj komitet Ukrai'ny z pytan' tehničnogo reguljuvannja ta spozhyvchoi' polityky. (2010). Order, Classifier "Klasyfikacija vydiv ekonomichnoi' dijaj'nosti DK 009:2010", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/en/vb457609-10#Text> (Accessed 14 June 2022).

6. Savchenko M. Outsorsyng biznes-procesiv v systemi upravlinnja vartistju korporatyvnogo sektoru ekonomiky. Elektronne naukovе fahove vydannja «Adaptyvne upravlinnja: teorija i praktyka». 2021, vol. 12, no. 24. [https://doi.org/10.33296/2707-0654-12\(24\)-02](https://doi.org/10.33296/2707-0654-12(24)-02)

7. Gejko O. Outsorsyng u sil's'komu gospodarstvi providnyh krai'n svitu – dosvid dlja Ukrai'ny. Agrosvit. 2021. Vol. 3. pp. 75–80. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.3.75>

8. Koverga S., Dzjuba M. Zasoby outsorsyngu na pidprijemstvah agropromyslovogo biznesu: dosvid ta perspektyvy vykorystannja. Prychornomors'ki ekonomichni studii'. 2021. vol. 64. pp. 58–63. <https://doi.org/10.32843/bses.64-10>

9. Igata M., Hendriksen A., Heijman W. Agricultural outsourcing: A comparison between the Netherlands and Japan. Applied Studies in Agribusiness and Commerce. 2008. Vol. 2, no. 1-2. pp. 29–33. <https://doi.org/10.19041/apstract/2008/1-2/4>

10. Dzjuba M. O. Praktychni aspekty vykorystannja outsorsyngu na pidprijemstvah agrarnogo biznesu. Biznes Inform. 2020. vol. 8, no. 511. pp. 140–145. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-8-140-145>

PROSPECTS OF USING INDUSTRIAL OUTSOURCING IN UKRAINIAN AGRICULTURAL ENTERPRISES

Olha K. Nezhoda, Alfred Nobel University, Dnipro (Ukraine).

E-mail: kotko.o@duan.edu.ua

Oksana B. Tarnavska, Lviv National Stepan Gzhytsky University of Veterinary Medicine and Biotechnology (Ukraine)

E-mail: oksanatarnavska@yahoo.com

DOI: 10.32342/2074-5362-2022-1-32-6

Key words: *outsourcing, agro-industrial outsourcing, farms, agro holding, industrial outsourcing, agro-industrial complex.*

Industrial outsourcing is an effective tool of growth for small and mid-size enterprises, but it is not widespread in Ukraine. The outsourcing used in many companies to help them to focus on the core activity of the enterprise and to achieve competitive advantages by reducing costs. Among the main reasons for the use of industrial outsourcing are increasing productivity, sharing risks linked to project implementation, and possessing the ability to produce more goods.

This paper investigates industrial outsourcing as the business tool for the development of Ukrainian small and mid-size business. In this paper, the authors research the set of reasons, which lead to industrial outsourcing, is not widespread.

Today, Ukraine is the fourth largest supplier of IT-talent to the world (after the US, Russia, and India), with a corresponding growth the amount of outsourcing in Ukraine. Taking into consideration that Ukraine has considerable popularity in the intellectual outsourcing field, particularly information technology, the Ukrainian market has a great gap in the development of industrial outsourcing. To understand better such phenomena as the popularity of industrial outsourcing, the authors perused the insufficient supply of outsourcing in the agricultural industry of Ukraine. This paper finds that the low level of awareness about industrial outsourcing among the Ukrainian small and mid-size firms, the lack of supply on the industrial outsourcing market are the crucial issues from the side of communication between business and play the central role in the economic growth of Ukrainian SME.

In this paper are analyzed possible reasons for the decrease in the number of agro-industrial equipment. Authors described the economic and cultural factors that hinder the involvement of external operators to perform the necessary functions based on UK, French, Sweden, Dutch and Japanese experience. Also described the differences between using the type of outsourcing in small size enterprises and large size enterprises. The large agricultural enterprises, holdings, used more qualification and production outsourcing, while farms and small size enterprise mostly used a hiring of personnel and temporally some machines. Sheets talks about the implementation of global experience for small size enterprises and farms. Told of using logistical and marketing outsourcing. Described how government regulation could help to develop rural territory and promote to solve some socio-economic problems.

Одержано 14.04.2022.